KATEDRA
SOCIÁLNÍ PRÁCE
Filozofická fakulta
Univerzita Karlova

Posudek oponentky diplomové práce

Jméno a příjmení studenta/ky:	Karolína Hodná
Název práce:	Funkčnost profesionální podpory dětí rozvádějících se rodičů z dětské perspektivy
Jméno vedoucí/ho práce:	Mgr. Kateřina Cidlinská, PhD.
Jméno oponenta/ky práce:	Mgr. et Mgr. Lenka Formánková, Ph.D.

Forma a struktura práce

Struktura práce	2
Stylistika a pravopis – jazyková úroveň práce	1
Způsob citování zdrojů – dodržování zvoleného citačního stylu, řádné citování použitých zdrojů	1

Práce je stručná, samotný text čítá pouze 51 stran (bez úvodních stran a bez seznamu literatury). Jinak má práce standardní strukturu, je čtivá a autorka velmi pečlivě cituje v souladu s normou.

Teoretická část

Formulace cíle/cílů a práce – srozumitelnost, relevance, originalita	2
Představení tématu/problematiky práce – srozumitelnost, zahrnutí relevantních aspektů, aktuálnost	2
Práce s teoretickými koncepty – vhodnost zvolených konceptů vzhledem k tématu práce, srozumitelnost popisu konceptů, kritické hodnocení použitých zdrojů	2

Cíl práce zaměřený na dva značně rozdílné tematické okruhy, a to zaprvé na zkušenost mladých dospělých s rozvodem, který zažili jako děti a za druhé na identifikaci funkční podpory a jejích limitů. Zatímco první se věnuje subjektivně vnímaným potřebám, druhý cíl se zaměřuje na evaluaci, a to bez toho, aby práce stanovila jasná kritéria/indikátory, na základě kterých by měla taková evaluační analýza (vzhledem k retrospektivní podobě dat historická analýza) probíhat. Teoretické části chybí dostatečná reflexe relevantních teoretických rámců vztahujících se k hlavní výzkumné otázce, zejména teorie potřeb a práv dětí, a to alespoň v kontextu rozvodového řízení. Dále chybí zohlednění situace dětí, které nejsou formálně součástí rozvodového řízení, avšak prožívají rozpad rodičovského partnerství. Text dále neprovádí systematickou diskusi o potenciálních poskytovatelích podpory (např. role nevládních organizací) a jejího legislativního rámce. Rovněž by bylo žádoucí doplnit historický přehled sledující proměny rolí jednotlivých institucí v této oblasti za posledních deset let

v souvislosti s legislativním vývojem i žitou praxí (například rostoucí četností institutu střídavé péče), aby teoretická kapitola zachytila institucionální dynamiku a její změny v praxi.

Empirická / analytická část

Výzkumné otázky – srozumitelnost a vhodnost vzhledem k cílům práce	2
Metoda sběru dat – vhodnost metod/y, srozumitelnost vysvětlení výběru metod/y	3
Metoda analýzy dat – vhodnost metod/y, srozumitelnost vysvětlení výběru metod/y	3
Vzorek – kvalita, srozumitelnost popisu a konstrukce (např. kritéria pro zařazení do vzorku)	1
Zpracování dat – kvalita představení výzkumných zjištění	3
Diskuse výzkumných zjištění – kvalita interpretace a zasazení výzkumných zjištění do kontextu představeného v teoretické části práce	2
Naplnění cílů práce	2

Výzkumné otázky by bylo vhodné koncipovat tak, aby korespondovaly s narativní výzkumným přístupem, který klade důraz na subjektivní zkušenost a proces utváření identity v rámci životního cyklu (v souvislostmi s klíčovými životními změnami, jako je v tomto případě rozchod rodičů). Formulace dílčích výzkumných otázek: „Jaké jsou potřeby dětí během rozvodového řízení?“ a „Jaká jsou slepá místa podpory dětí při rozvodu?“ odráží snahu o objektivní zjišťování funkčnosti systému podpory vzhledem k potřebám, ve své podstatě pak vzhledem k typu sebraných dat směřují k retrospektivní evaluaci poskytované podpory nyní již dospělými lidmi, kteří vzpomínají na dobu, když byly děti. Tento přístup není v souladu s narativní metodologií, která primárně nezkoumá objektivní nastavení institucí, ale to jak individuální prožitek konfrontace s určitým životním kontextem ovlivňuje postoje a sebepojetí jedince.

V souladu s metodologickými principy je vhodné formulovat otázky tak, aby zkoumaly, jak děti subjektivně vnímaly roli a dopad institucí (např. OSPOD) v daném historickém a institucionálním kontextu a jak tyto zkušenosti ovlivnily jejich současné sebepojetí. Například lze uvažovat otázku: „Jak vnímaná podpora ze strany OSPOD v dětství formovala důvěru v institucionální oporu a jakým způsobem ovlivňuje sebepojetí osob, jež prožily v dětství rozvod rodičů?“ Pro takovou otázku je nezbytné nejprve systematicky načrtnout tehdejší formy poskytované podpory, míru zapojení dětí do rozhodovacích procesů a uplatňované modely péče (např. střídavá péče, společná péče). Teprve na základě těchto kontextuálních informací lze analyzovat subjektivní prožívání a jeho dlouhodobé dopady na identitní vývoj (vývoj sebepojetí).

V rámci analýzy dat, která se zaměřuje na evaluaci kvality podpůrných opatření, by bylo adekvátní zaměřit se na reflexi postoje dětí k vlastní účasti v procesu rozvodu a na to, jak jejich

zkušenosti transformovaly vnímání institucionálních mechanismů a ovlivnily jejich osobní trajektorii. Evaluace institucionální podpory se odklání od hodnocení dynamiky změn v praxi OSPOD, školních psychologů, právníků a dalších souvisejících aktérů za uplynulou dekádu, neboť retrospektivní pohled nezachycuje současnou situaci. V hodnocení neformální podpory by bylo vhodné věnovat více prostoru popisu rodinné situace, aby bylo zřetelné, kdy a v jakých rodinách funguje neformální podpora, kterou autorka na str. 43 identifikuje jako nejvíce přínosnou.

Diskuse je limitována nedostatky teoretické části, neboť autorka necituje žádné současné zdroje a výzkumy, a opírá se primárně o publikace vydané v roce 2010 a dříve. To sice do určité míry odpovídá období, kdy nynější mladí dospělí zažívali rozvod svých rodičů, avšak historicko-institucionální analýza není deklarovaným cílem práce.

Práce s literaturou/zdroji

Práce s odbornou literaturou (relevance použité literatury k tématu práce a schopnost propojení poznatků z různých zdrojů; min. 50 % zdrojů by měla tvořit primární literatura)	2
Aktuálnost použitých zdrojů (odkazování na nejnovější poznatky)	3
Práce se zahraničními zdroji (min. počet zahraničních zdrojů = 4)	4

Práce zcela postrádá zahraniční zdroje; většina použitých textů byla publikována před více než pěti lety. Chybí citace odborných vědeckých článků a aktuálních výzkumů, naopak se často objevují odkazy na popularizační webové zdroje.

Celkové hodnocení

Navržená známka	**Dobře**

Práce se zabývá aktuálním a společensky závažným tématem podpory dětí v kontextu rozvodu rodičů, a to z perspektivy mladých dospělých, kteří tuto zkušenost reflektují retrospektivně. Text je dobře strukturován, stylisticky kultivovaný a pečlivě cituje v souladu s citačními normami. Teoretická část však vykazuje zásadní slabiny – autorka nepracuje s aktuálními vědeckými zdroji ani se zahraniční literaturou a opírá se převážně o publikace vydané před rokem 2010. To sice částečně odpovídá období, kdy respondenti zažívali rozvod rodičů, avšak historicko-institucionální analýza není deklarovaným cílem práce, což oslabuje její teoretické ukotvení. Výzkumné otázky nejsou plně v souladu s narativní metodologií a působí spíše jako pokus o objektivní evaluaci systému podpory, aniž by byly zohledněny subjektivní významy a identitní vývoj zúčastněných osob. Empirická část přináší cenné poznatky, avšak jejich

interpretace postrádá hlubší propojení s teoretickým rámcem a širším kontextem institucionální praxe. Celkově lze práci hodnotit jako zajímavý příspěvek do diskuse o tématu, který by však výrazně posílilo důkladnější teoretické ukotvení a promyšlené metodologické vymezení.

Otázky pro obhajobu:

1. Jaké klíčové teorie dětských práv (např. Úmluva o právech dítěte, teorii capabilities podle Sen/Martha Nussbaum aj.) byste v práci zohlednila a proč?

2. Jak rozlišujete mezi objektivními a subjektivními aspekty potřeb dětí a jak toto rozlišení ovlivnilo Vaši výzkumnou strategii?

Datum: 9/6/2025 **Podpis:**